

NÁRODOHOSPODÁŘSKÝ OBZOR

2 – 2003

Štefan Čarnický, Bohuslava Mihalčová

Analysis of selected factors of entrepreneurial environment of small and medium businesses in Slovakia

Analýza vybraných faktorov podnikateľského prostredia malých a stredných podnikov na Slovensku

Summary:

Small and medium enterprises represent an important factor of economic development in any developed economy. But in spite of the fact that there are features of stability in our republic, we can still find some reserves in our non-motivating entrepreneurial environment. We came to this conclusion from the contact with practice. That is why this paper will focus its attention on some factors of entrepreneurial environment where small and medium size enterprises operate and we would like, by means of these factors, to approach to the problems of enterprising and to bring possible visions for their more successful development.

Anotace:

Malé a střední podniky představují v rozvinuté ekonomice důležitý faktor ekonomického rozvoje. Ovšem navzdory faktu, že naše ekonomika je vcelku stabilní, nemůžeme stále považovat podnikatelské prostředí za příliš motivující. K tomuto závěru jsme dospěli na základě praktických zkušeností. Proto se tento článek zaměřuje na vybrané faktory podnikatelského prostředí ve kterém malé a střední podniky fungují, a proto je naším cílem se pomocí analýzy těchto faktorů problémům podnikatelů přiblížit a přinést možné výhledy pro jejich úspěšný rozvoj.

Katarína Gofusová, Alexandra Chapčáková

The foreign market research as a condition of succesful entrance to the market

Výskum zahraničného trhu ako predpoklad úspešného vstupu na tento trh

Summary:

This article is aimed at the explanation of the importance of market research in a case when a company wants to enter foreign markets. To be successful in this process certain procedure has to be done in order to minimize the risk of such an operation. Therefore it is necessary to know what kind of information is needed, how to carry out the market research and what are the main areas where the market research in needed.

Anotace:

Tento článek se zaměřuje na vysvětlení důležitosti výzkumu trhu v případě, že firma chce vstoupit na zahraniční trhy. K úspěchu v tomto procesu je zapotřebí jistých postupů

k minimalizaci rizika. Je nezbytné vědět, jaké informace je potřeba znát, jak má být výzkum trhu proveden a v kterých oblastech je výzkum trhu zvláště potřeba.

Anežka Jankovská

Development of the exchange rate of Czech and Slovak crown.

Vývoj menového kurzu československej a slovenskej koruny

Summary:

The paper analyzes the development of the Czechoslovak and Slovak crown's exchange rate. The development of the Slovak crown is closely connected to the Czechoslovak crown's development and therefore due attention is given to the Czechoslovak crown's development, too. The used systems of the Czechoslovak crown's exchange rate from its very beginning in 1919 up to the separation in 1993 are explained. Further the development of the Slovak crown's exchange rate is analyzed with stress on its autonomous regulation by the National Bank of Slovakia in the period of joining the European Union and European Monetary Union. The paper ends with the perspective of the end of the Slovak crown and its substitution by the euro in the 3rd phase of Slovakia's process of joining the EMU.

Anotace:

Článek rozebírá vývoj menového kursu československé a slovenské koruny. Vývoj koruny slovenské je těsně spjat s vývojem koruny československé, tudíž je věnována pozornost také vývoji kursu československé koruny. Jsou popsány systémy menového kursu československé koruny od počátků v roce 1919 až po měnovou odluku v roce 1993. Dále je vyložen vývoj menového kursu slovenské koruny, s důrazem na jeho regulaci ze strany Národní Banky Slovenska v období přistupování k Evropské unii a Evropské měnové unii. Článek končí výhledem na ukončení existence slovenské koruny a její nahrazení eurem, ve třetí fázi procesu vstupu Slovenska do EMU.

Ivan Laluha

A social phenomenon in life attitudes of Alexander Dubček.

Sociálny fenomén v životných postojoch Alexandra Dubčeka.

Summary:

Alexander Dubček belongs to an outstanding personality of the modern history of Czecho-Slovakia and Slovakia in the second half of the 20th century. He became a symbol of democracy, social justice and of a "common European house".

When the directive model of socialism in the 1960s the 20th century fails, A. Dubček tries to restore it. His program and thinking develop and overcome the dogmatic stereotypes and move from mass understanding of social justice to a humanistic conception that is based on civil and human rights and on functioning social market economy with controlling mechanisms.

Conceptions for this model at the beginning of the age transformation were finished by the tragic car accident (1992) and remained only as a starting point of principles, rules and presumptions.

Anotace:

Alexander Dubček patří k významným osobnostem moderní historie Československa a Slovenska v druhé polovině dvacátého století. Stal se symbolem demokracie, sociální spravedlnosti a "společného evropského domu". Když selhal direktivní model socialismu v šedesátých letech dvacátého století, A. Dubček se pokoušel jej obnovit. Jeho program a názory překonaly dogmatické stereotypy a směřovaly od masového výkladu sociální spravedlnosti k humanistické koncepci, založené na občanských a lidských právech a na fungující sociálně-tržní ekonomice obsahující kontrolními mechanismy. Další rozvoj tohoto návrhu na počátku transformace byl ukončen tragickou dopravní nehodou (1992) a zůstal pouze u základních východisek, pravidel a předpokladů.

Tibor Paulík, Pavlína Pellešová

Development of democratization process and economic transformation in the Central and Eastern European Countries, and in countries of the former Soviet Union.

Vývoj demokratizačního procesu a ekonomické transformace v zemích střední a východní Evropy a v zemích bývalého Sovětského svazu

Summary:

The article evaluates and compares development of democratization processes and economic transitions of the 27 countries of Central and Eastern Europe and Eurasia during the period from November 2000 till the end of December 2001. The democratization score represents the average of the accomplished level of political process, civic society, independent media, and governance and public administration. The of law system score represents the average of the standard evaluation of constitutional, legislative, and judicial framework, as well as the prevalence of corruption. The economic liberalization score represents the average of ratings for privatization, macroeconomic policy, and microeconomic policy.

Anotace:

Článek hodnotí a porovnává vývoj demokratizačního procesu a ekonomické transformace v 27 zemích střední a východní Evropy a Eurasie během období od listopadu 2000 do prosince 2001. Hodnotící skóre procesu demokratizace představuje průměr z dosažených úrovní ukazatelů politického procesu, občanské společnosti, nezávislosti médií a vládní a veřejné správy. Hodnotící skóre právního řádu představuje průměr ze standardní evaluace ústavního, právního a soudního rámce, stejně jako přítomnost korupce. Skóre z ekonomické liberalizace je tvořeno průměrem hodnocení privatizace, makroekonomické hospodářské politiky a mikroekonomické hospodářské politiky.

Daniel Stavárek

Analysis of foreign exchange market in the light of current development trends.

Analýza devizových trhů ve světle aktuálních vývojových trendů

Summary:

Foreign exchange markets play a crucial role in international financial system and world economy. Because of that they are hit by some significant factors and development trends which influence the markets considerably. The most essential and evident

symptom is a substantial decline in total turnover of foreign exchange markets in the recent years. The main factors underlying these changes appear to have been the introduction of euro, consolidation in the banking industry, a growing share of electronic broking in the spot market and consolidation in the corporate sector. Foreign exchange markets are on the way to higher transparency efficiency, lower transaction costs and higher concentration. Mainly the central and Eastern European countries' foreign exchange markets will be influenced by European Union and European Monetary Union enlargement and disappearing of number of national currencies.

Anotace:

Devizové trhy hrají klíčovou roli v mezinárodním finančním systému a ve světové ekonomice. Díky tomu podléhají vlivům některých významných faktorů a vývojových trendů, které tyto trhy mohou významně ovlivnit. Nejzákladnější a zjevný příznak je podstatný pokles celkového obrátu na devizových trzích v posledních letech. Hlavními faktory v pozadí těchto změn zdá se být zavedení eura, konsolidace bankovníctví, rostoucí podíl elektronického obchodování na spotových trzích a konsolidace sektoru podniků. Devizové trhy jsou na cestě k vyšší transparentnosti, efektivitě, k nižším transakčním nákladům a k vyšší koncentraci. Zvláště devizové trhy zemí střední a východní Evropy budou ovlivněny rozšířením Evropské unie a Evropské měnové unie a s tím souvisejícím vymizením národních měn.

Judita Táncosová

Foreign direct investments – theoretical aspects.

Priame zahraničné investície – teoretické aspekty

Summary:

The foreign direct investment is one of the possibilities of solving the problem of capital shortage in transitive economies. The essence, the role, the forms and the realization of FDI are in the centre of interest of many economists, who create new theoretical and practical solutions. The purpose of the theories (market imperfections theory, market structure distortions theory, internalization theory, eclectic theory) is mostly the analysis of the advantages and disadvantages of FDI, reasons and motives of internationalization.

Anotace:

Přímé zahraniční investice jsou jedním z možných řešení problému nedostatku kapitálu v transformujících se ekonomikách. Podstata, role, formy a realizace těchto investic jsou ve středu zájmu mnoha ekonomů, kteří navrhuji nová teoretická a praktická řešení. Účelem těchto teorií (teorie tržních imperfekcí, teorie distorze tržní struktury, teorie internalizace, eklektická teorie), je většinou analýza výhod a nevýhod přímých zahraničních investic a důvody a motivy k internacionalizaci.

Mária Tokárová

New paradigm of competitiveness as innovation of the static model of (perfect) competition.

Nová paradigma súťaživosti ako inovácia statického modelu (dokonalej) konkurencie

Summary:

In the course of the development stages in the theories of contestability (competitiveness) and anti-trust policy, an important role is played by a new technocratic paradigm of competitiveness, i.e., the new competitiveness versus its traditional static concept. The new paradigm means overcoming a static neo-classical microeconomics by introducing this new type of competitiveness. The purpose of the latter is to make the decision-making criteria, as well as the decision-making of economic conflicts and the issues within the capacity of the institutions, securing the operation of anti-trust legislation and policy, more objective (corresponding to real-life conditions). The rise, establishment and a gradual enforcement of a wide range of competitiveness (contestability) theories since the early 80's at first in the USA and approximately since 1984 – 86 also the European Continent's economies is, in fact, the most recent contribution to increasing a real-life nature of anti-trust policy.

Anotace:

V průběhu vývojové fáze teorie soutěživosti a anti-monopolní politiky hrála významnou roli nová technokratická paradigmata soutěživosti, tj. nové pojetí soutěživosti proti tradičnímu statickému konceptu. Nové paradigma znamenalo překonání statické neoklasického mikroekonomie zavedením nového typu soutěživosti.

Toho účelem je učinit rozhodovací kritéria, stejně jako rozhodování ekonomických konfliktů a záležitostí v moci úřadů, zabezpečení operací protimonopolní legislativy a politiky, více objektivní. Nárůst počtu, zavádění a postupné posilování širokého spektra teorií soutěživosti od počátku 80. let, nejprve v USA a přibližně od let 1984 – 86 v evropských ekonomikách, jsou v podstatě nejnovějšími příspěvky ke změně antimonopolní politiky na politiku více odpovídající reálným ekonomickým podmínkám.